



Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. II. Obligatio perpetuæ continentiaë non annectitur majoribus seu
sacris Ordinibus jure divino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

lum intelligere inferiores Lectoribus, quales sunt Olliani, sed sine aliqua probatione; unde non est audiendus.

Atque ut verum esset, quod Vasquez docet; solum inde sequeretur, aliquando aliquibus minoribus Ordinibus, scilicet Acolythatui & Exorcistatui fuisse annexam obligationem continentiae, quod non est contra Conclusionem, quae loquitur de obligatione hodierni temporis.

Fatetur autem Vasquez, postea in Concil. Romano sub Sylvestro can. 8. Subdiaconis tantum, ac proinde caeteris omnibus, in superiori gradu constitutis, prohibitum fuisse, post Ordinationem ad Matrimonium transire. Nul- lum, (inquit Conc.) Subdiaconorum ad nuptias transire precipimus, ne aliquam pravationem (aliis, aliquam pravationem) sumpserit.

Ad alium Canonem Conc. Carthag. patet responsio ex Gloss. ibi in expositione casus, quae talis est: Clerici quidam in pubertate 18. an. positi, volebant ad Subdiaconatum non promissa continentia promoveri: quastum fuit in Conc. Carthag. quid de hoc fieri deberet: Et responsum fuit, quod isti aut ducant uxores, aut cogantur continentiam profiteri, si volunt Subdiaconi fieri. Sin autem nolint Subdiaconi fieri, sinantur ducere uxores, iuxta can. 27. Apostolorum supra allegatum. Igitur propter hos canones non est recedendum a communi sententia.

Neque excipiendus casus, quo quis minores Ordines suscipere, putans iis annexam esse obligationem continentiae, & ideo habet intentionem se obligandi; tunc enim, dicunt Aliqui, manet obligatus, saltem tamquam ex voto simplicis.

Respondeo; votum ex eo errore pratico profectum, non obligat; quia deest absolutus consensus; & quamvis adfit conditionatus, tamen conditio non purificatur in hoc casu. Patet; quia talis solum voluit vovere sub conditione, si Ecclesia votum requisierit; atqui Ecclesia non requisivit; ergo non purificatur conditio; adeoque prior consensus conditionatus non transit in absolutum, qui tamen essentialiter requiritur ad obligationem voti sive solemnem, sive simplicis.

Sin autem dixeris; obligationem illam oriri immediate ex praeepto Ecclesiae absque voto; contra facit, quod revera nullum praeeptum fit; proinde si quae est obligatio, ea provenit ex erronea conscientia ordinati, quam tenetur sequi, quamdiu manet invincibilis, immo etiam vincibilis; ea autem deposita, statim evanescit omnis obligatio.

Dixi; Ex errore pratico; quia si solum fuerit error speculativus, id est, si voluit vovere, tametsi ex institutione Ecclesiae votum non foret annexum, certum est, quod obligetur; sicut ille, qui seclusa omni Ordinatione nuncuparet hoc votum.

Sed dicit aliquis; ratio videtur universalis pro omnibus Ordinibus; quia omnes Ordines sunt peculiare gradus ad cultum Dei, & ministerium Eucharistiae instituti, & omnes fuerunt immediate instituti a Christo secundum veram rationem Sacramenti; ergo vel omnibus, vel nullis annectitur obligatio continentiae.

Respondeo; jure divino nullis annectitur, ut patet ex Conclusionem sequenti; ut autem Ecclesia faceret divisionem, sufficiebat quaedam differentiae ratio, scilicet quod aliqui Ordines propinquius, & alii remotius in ministerio Eucharistiae deserviant. Quamvis etiam, non obstante hac differentia, potuisset Ecclesia antea annectere; etiam minoribus Ordinibus hanc obligationem.

Nunquid etiam consequenter; id est, nunquid posset Clericos iam ordinatos cum hac libertate, ad continentiam adstringere? Minime; quia est res nimis ardua superans communiter fragilitatem humanam, & ideo a Deo relicta sub consilio.

Unde Conc. Tolet. 2. cap. 1. ita statuit: De iis, quos voluntas parentum a primis infantiae annis Clericatus officio mancipavit, statim observandum, ut mox detonsi, vel ministerio Lectorum traditi, in domo Ecclesiae sub Episcopali praesentia a praeposito sibi debeant erudiri. At ubi octavam decimum aetatis suae compleverint annum, coram totius Cleri plebis, conspectu, voluntas eorum de expetendo coniugio ab Episcopo perferatur &c. Quibus autem voluntas propria, interrogationis tempore, desiderium nubendi persuaserit, concessam ab Apostolo licentiam (nubendi) auferre non possumus.

Ergo nec nos auferamus; sed cum Ecclesia Catholica omnibus, initiatis minoribus tantum Ordinibus, concedamus potestatem transeundi ad nuptias, eo semper salvo, ut si nupserint, non debeant gaudere privilegiis Clericorum; saltem aliquibus, iuxta superius dicta.

Atque haec sufficiat delibasse de minoribus Ordinibus. Accedo nunc ad majores Ordines, & resolvo quaestionem in principio Sectionis propositam, ac Dico:

CONCLUSIO II.

Obligatio perpetuae continentiae non annectitur majoribus seu sacris Ordinibus jure divino.

Ranciscus Turrianus in lib. de Sexta, septima & octava Synodis, ac lib. 2. de Dogmaticis verbi Dei characteribus; mordicus defendit, Clericos majoribus Ordinibus initiatos, jure divino continentiae ita teneri, ut etiam conjugibus, matrimonio antea conjunctis; uti non possint sine peccato; quanto magis, ut nequeant matrimonium postea contrahere?

PPP 3 Quera

23. Resp. ad 8. s. d. n. 9.

24. Quid si aliquis susciperet minores Ordines, putans iis annexam esse conti-

25. Obiectio.

Solutio.

26.

An Ecclesia jam initiatos minoribus Ordinibus possit obligare ad continentiam. cap. 1. Conc. Tolet. 2.

27. Sententia Turriani obligacionem continentiae jure divino esse annexam sacris Ordinibus.

Quem licet aliqui postea fuerint imitati, quod attinet ad matrimonium post Ordines contrahendum, tamen quod spectat ad continentiam in matrimonio ante Ordines inito, nullus ex schola Theologorum, quem ego legerim (inquit Vasquez hic disp. 247. nu. 2.) sententiam ejus probavit. Et merito; quia nullo nititur solido fundamento, ut ostendit Vasquez ibi per totam disp. allegando; & solvendo auctoritates, tum Scripturæ, tum Sanctorum Patrum, ac Conciliorum; quæ magno numero à Turriano afferuntur pro stabilienda sua sententia. Sed, ut verum fatear, parùm stabiliunt.

Respon.

28. Prima ejus probatio ex Deut. 33.

Atque in primis nescio planè, quid faciat ad propositum, quod Deut. 33. v. 8. dicitur à Moyse, benedicente Levitas: *Perfectio tua, & doctrina tua viro sancto tuo, quem probasti in tentatione, & iudicasti ad Aquas contradictionis. Qui dixit patri suo, & matri suæ: Nescio vos; & fratribus suis, ignoro vos: & nescierunt filios suos.* Ergo Sacerdotes, Diaconi, & Subdiaconi in novo Testamento non possunt generare filios, etiam ex matrimonio, ante Ordinationem contracto. Qualis Consequentia!

Respon. 1.

Nunquid Moyse benedixit ibi Levitis novi Testamenti, & non potiùs veteris legis, qui initiati ab eo, ad ulciscendam injuriam, factam Deo in adoratione vituli aurei, Exod. 32. arreptis gladiis promiscuè occiderunt, etiam proximos suos, nec pepercerunt patri & matri ac filiis? Non est dubitandum.

29. Respon. 2.

An fortè Levitæ veteris legis non habuerunt patrem & matrem aut fratres? Quis sapiens, & sic intelliget istum locum Deuteronomii? Et tamen de illis dicitur: *Nescio vos, ignoro vos.* Quæ ergo apparentiâ veri istud? *Et nescierunt filios suos, idem sit quod: Non habuerunt seu generaverunt filios?* Certum est Levitas veteris Testamenti & generasse & habuisse filios.

Quare Tut. voluerit ex illo loco probare suam sententiam, ex Vasquezio.

Unde bene dicit Vasquez suprà nu. 104. mirabile sanè esse, eo testimonio voluisse Turrianum suam sententiam confirmare. Sed fecit hoc, inquit idem Auctor nu. 103. quòd cum esset castitatis amantissimus, virtutis zelo nimium accensus, id quod animo ardentè cupiebat, ex quolibet Scripturæ, & Patrum testimonio expressè sibi colligere videbatur. Quare frustraneum videri possit singulis Scripturis & testimoniis Patrum immorari; præsertim cum non facile sit asserendum jus divinum, nisi claris verbis in Scriptura, aut Sanctis Patribus exprimatur.

30. Secunda ex Apoc. 2.

Igitur nullius momenti est, quod pro hoc jure adducitur ex Apoc. 2. v. 14. & 15. *Quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac, mittere scandalum coram filiis Israël, edere & fornicari; ita habes & tu tenentes doctrinam Nicolaitarum. Jam autem error & crimen Nicolai fuit, quòd cum esset unus ex septem primis Diaconis, voluit tamen uti uxore, antea sibi legi-*

timè copulata; ergo ille usus ex jure divino esse illicitus; alioquin malè fuisset reprehensus Episcopus Pergami super hac re; & dictum ei fuisset: *Pœnitentiam age, si quò minus, veniam habebis, & pugnabo cum illis in gladio iræ meæ.* vers. 16.

Respondeo Primò; hoc fuisse crimen Nicolai, quòd uxorem suam omnibus exposuisset, ad fornicandum, ac adulterandum alios provocaverit, quæ merito dicitur doctrina Balaam, qui fuit Auctor Balac, ut mitteret mulieres Moabitidas in castra Israelitarum, quæ essent fornicationem, & sacrificia sua provocarent.

Quòd autem hoc fuerit crimen Nicolai, & error Nicolaitarum, patet ex Clemente Alexandrino lib. 3. Stromatum, ibi: *In modum ducit muliere, permisit, cui velle, tam videri, quam vnum (Nicolai discipuli) hanc doctrinam de se consentaneam. q. a. dicit, quòd carne uti oportet, euique factum & dictum ab omnibus & incontinentibus, qui eius heresim profectantur, in modum effusisq. firmitantur.*

Refert quoque Epiphanius Hæret. 15. libro Nicolai docuisse; nisi quis singulari casu venetem exerceret, fore ut non posset in continentia vivere. Et tandem lapsam salutem usum carnis contra naturam.

Respondeo Secundò; etiam usum propter uxoris fuisse illicitum Nicolai; ergo ex jure divino; quòd præcipiebatur vel illa continentia vel votum ejus, nego Consequentiam; non potuit ex tunc obligatio continentiæ fuisse instituta ab Apostolis, aut certè voto liberè à Nicolao promissa. Dicit enim Epiphanius supra, Nicolai se ab uxore suâ aliquandiu tenuisse, ad imitationem eorum, quos Deus ab eis videbat.

Quibus verbis manifestè indicat, continentiam se Deo addidisse, sicut & reliquos nostros altaris. Quòd autem Deus talia præcepisset, omnino silet. Aliunde ergo præceptum istud divinum probandum est, quod in illo loco Apocalipteos.

Probatur, inquit, ex Luc. 21. v. 34. *Attendite vobis, ne foris quærentur corda vestra in crapula, ebrietate, & curis huius vite.* Et 1. Pet. 5. v. 7. *Pascite qui in vobis est gregem Dei. Ac paucis versibus post v. 7. subjungit: Omnem sollicitudinem vestram prouocantes in eum, quoniam ipsi curæ estis vobis.*

Item Apostolus 2. Tim. 2. v. 22. *Non intans Deo implicat se negotiis secularibus; ut ne peccet, cui se probavit. Et ad Titum 2. v. 12. *Contendens nos, ut abnegantes impietatem, & secularia desideria, sobriè, & iuste, & pie vivamus in hoc seculo.* At maxima cura & sollicitudo, & secularia negotia ac desideria sunt de uxore, & filiis; ergo ex instituto Christi debent viri Ecclesiastici continentiam observare.*

Denique expressè Apostolus ad Titum 1. docet, Episcopum debere esse unius uxoris virum & continentem v. 6. & sequent. *Et qui*

finē crimine est, unius uxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxuriae, aut non subditos. Oportet enim Episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensationem &c. benignum, sobrium, iustum, sanctum, continentem &c.

Idem docet 1. ad Tim. 3. v. 2. & sequent. Oportet ergo Episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum &c. Et de Diaconis vers. 8. ait: Diaconos similiter pudicos &c. porro v. 12. Diaconi sunt unius uxoris viri &c.

Ubi cum Episcopis intelliguntur Presbyteri, & cum Diaconis Subdiaconi. Per uxorem autem intelligit eam, quam habuerunt ante Ordinationem, & admonet eos, ut filios habeant subditos cum omni castitate; minimè autem permittit, ut tunc signant filios; sed ut, quos antea genuerunt, habeant cum omni castitate, non solum admonendo & regendo eos, ut castè vivant; sed etiam ut ipsi deinceps castitatem servent.

Respondet; Christum, Petrum, & Paulum prohibuisse, aut potius ostendisse prohibitam, non solum Clericis & Ecclesiasticis viris; sed omnibus Christi fidelibus, nimiam curam & sollicitudinem, non solum circa uxorem, & filios, sed circa omnes res saeculares & mundanas; ne videlicet praefertantur rebus spiritualibus, quando res spirituales sunt in praeepto; sin autem sint liberae, quamvis non sit praeeptum, propter eas relinquere res temporales, tamen consilium est de majori bono & perfectione, quod consilium etiam continetur in verbis praerallegatis.

Ergo in illis posita est Clericis lex totalis continentiae, & interdictus usus conjugii, etiam ante Ordinationem contracti, negatur Consequentiā; quia fieri potest, ut Clericus utatur uxore sua, absque eo, quod illum usum praefertat alicui rei spirituali, à Deo praeepta. Interim consilium optimum est viris Ecclesiasticis, etiam abstinere ab illo usu; alioquin non praeepto, ut tantò melius possint vacare rebus divinis, quarum cura ad ipsos specialiter pertinet.

Et quia ipsis praee ceteris fidelibus incumbit observatio mandatorum Dei, ideo tectè Apostolus specialiter admonet Episcopos & Diaconos, ut sint continentes, & pudici, id est, ut abstineant ab illicitis immunditiis, & aliis operibus carnis.

Quòd verò dixit; ut Episcopi & Diaconi essent tantum unius uxoris viri, praeeptum est humanum, abstinendi à secunda uxore, ne videlicet essent bigami, quae est praecipua quaedam irregularitas, suo loco explicanda. Monet quoque, ut filios suos regant ad castè vivendum, & ut ipsi castè vivant, quantum scilicet tenentur; sicut & laici conjugati debent vivere in conjugali castitate, id est, non exercere actum carnalem extra conjugium.

Igitur ex his Scripturis nullatenus probatur, iure divino omnibus Clericis, sacris Ordinibus initiatis, praeeptam esse perpetuam & totalem continentiam, etiam ab actibus conjugalibus.

Sed neque ex testimoniis SS. Patrum, aut Conciliorum, quae omnia commodè possunt explicari, ut nihil aliud velint, quam à temporibus Apostolorum Ecclesiam praeecepisse illam continentiam, tanquam perfectionem vitae Evangelicæ, quae in sacris ministris magis debet elucere.

Atque procul dubio haec lex posita fuit ex speciali instinctu Spiritus sancti, qui post Christi in caelum Ascensionem, docuit Ecclesiam omnem veritatem, ita ut non sit verisimile, quòd unquam Ecclesia illam legem in toto abrogabit, quamvis hìc & nunc aliquando in ea dispensaverit, & in Ecclesia Graeca adhuc liceat uti matrimonio ante Ordinationem contracto, ut infra videbimus.

Rectè ergo dixit Concilium Carth. 2. can. 2. (& refertur can. 3. dist. 84.) Cum in praeterito Concilio de continentia & castitatis moderamine tractaretur, gradus isti tres conscriptione (aliàs, conscriptione) quadam castitatis per consecrationem annexi sunt. Episcopos, inquam, Presbyteros & Diaconos ita placuit, ut concederentur sacrosanctis Antiquitates & Dei Sacerdotes, nec non & Levitas, vel qui Sacramentis divinis infervant, continentes esse in omnibus, quo possint simpliciter, quòd à Deo postulante impetrare, ut quòd Apostoli docuerunt & ipsa servavit antiquitas, nos quoque custodiamus.

Et quis dubitet, verum esse, quod placuit Conc. Carthag. 5. can. 3. (& refertur can. 4. dist. 84.) Cum de quorundam Clericorum, quamvis erga uxores proprias, incontinentia referretur, placuit Episcopos & Presbyteros & Diaconos, secundum propria statuta, etiam ab uxoribus abstinere?

Ubi ly Secundum propria statuta, non significat statuta, orta praecise ex natura & institutione ipsorum Ordinum; sed statuta Ecclesiastica, quae ideo propria dicuntur; quia ipsis Ordinibus annexa, & veluti passiones propriae, quia maximè convenientia, conjuncta sunt.

Porrò quòd Dionysius ait lib. de Eccles. Hier. c. 9. in 2. contemplatione, aliàs c. 4. p. 3. ubi de signo crucis impresso initiatis: Signum figura crucis impressum, significat omnium simul corporis cupiditatum cessationem. Vel, ut Turrianus legit: Omnes paviter appetitus carnales continere; haec, inquam, verba non significant cessationem à concubitu cum propria uxore, ex honesto fine, & debito modo; hoc enim est opus iustitiae, & actus castitatis conjugalis; sed cessationem ab operibus carnis, quae enumerat Apostolus ad Gal. 5. v. 19. dicens: Manifesta sunt autem opera carnis, quae sunt fornicatio (non dixit, concubitus cum propria uxore) immunditia, impudicitia &c.

Atque ut Dionysius intelligi deberet, etiam de illo concubitu licito, sicut illa ceremonia seu

37. Quomodo intelligenda Patres, qui videntur favere sensu Turri

38. Approbatur dicta Concilii Carth. 2. can. 2.

& Carth. 5. can. 3.

39. Explicanti quaedam verba S. Dionysii

Gal. 5.

35. i. Tr. mor. 1.

35. Responsio ad 4. priora Scripti.

36. Resp. ad duas postiores.

Literis; tum, quia prohibitus est per legem Apostolicam, contentam in sacris Literis, tum, quia, supposita lege Ecclesie, talis concubitus verum sacrilegium est, quod, sicut & alia plura crimina, in sacris Literis damnatur.

Græci licitè utuntur matrimonio, antea contracto; illicitè contrahunt post Ordinationem.

Hæc Conclusio multas habet partes; quæ sigillatim explicandæ sunt. Atque imprimis, præter testimonia præcedenti Conclusionè allata, quæ possent sufficere ad probandam antiquitatem hujus obligationis, unum addo ex Clement. Rom. Epist. ad Jacobum fratrem Domini, in qua inter alia multa documenta, hoc unum de ministris altaris tradit, dicens: *Ad dominica autem ministeria tales eligantur; qui ante Ordinationem suam coniuges suas noverint* (scilicet, si semper continere noluerint, juxta interpretationem Humberti Card. tempore Leonis 9. lib. contra Nicetain) *quod si post Ordinationem ministris altaris contigerit proprium invadere cubile uxoris, sacrum non intret limina, nec sacrificii portitor fiat, nec altare contingat &c.*

In fine autem Epistolæ testatur se hæc omnia ex Petro Apostolo Magistro accepisse, ibi: *Hæc igitur frater Iacobe de ore S. Petri iudicatis audivi: Si quis præcepta hæc non integrè custodierit, sit Anathema usque ad adventum Domini nostri Iesu Christi; Hæc præcepta à S. Petro Apostolo accepi & tibi frater charissime infirmare curavi, ut servari omnia facias sine macula.*

Cumque hic nulla fiat distinctio inter Ecclesiam Latinam & Græcam, uti nec in Conc. Carthag. 2. & aliis testimoniis Conclus. præcedenti allegatis; quidni in utraque Ecclesia hoc præceptum ab initio fuerit observatum?

Non video rationem distinguendi; nisi quod de sacro Græci licitè utantur matrimonio, antea contracto, & non constet de tempore, quo ille usus fuerit introductus; ut proinde videatur fuisse licitus à principio Ecclesie.

Et ita videtur sentire Scotus 4. dist. 37. q. un. n. 5. ibi: *Si tamen dicat; quod etiam tunc licuit habere unam: verum est secundum consuetudinem Ecclesie primitivæ, utendò matrimonio prius contracto.* Et cum non distinguat inter Ecclesiam Latinam & Græcam, videtur sentire in utraque Ecclesia tempore Apostolorum fuisse licitum uti matrimonio antea contracto; maxime cum sit responsio ad illud Apostoli 1. ad Timot. 3. *Unus uxoris vir.*

Atque ut intelligendus foret Doctor de sola Ecclesia Græca, planè docere videtur, tempore, quo Apostolus scripsit illam Epistolam, fuisse licitum in Ecclesia Græca uti matrimonio antea contracto. Quæ est sententia Iudoci Clitovæzi in propugnaculo de Continentia cap. 6. 7. 21. & 22. quam refert & sequitur Claudius Spenceus lib. 1. de Continentia cap. 4. non parùm à principio.

Respondeo; mihi non satis constare de propria mente Scoti; nam duplicem ibi assignat explicationem, atque hæc secunda est: prima Q999 autem:

46. Explicatur alia Conc. Pontif. & Patres de antiquissima obligatione,

47. Ex quo probatur illa antiquitas. Quippe Melancthon in Apol. Confess. August. & Kemnitius in exam. Conc. Tridentini ad sess. 24. can. 9. ausi sunt dicere, fuisse hanc legem à Romanis Pontificibus contra antiqua Concilia introductam, & in Germania non ante 400. annos inventam. Clitovæus etiam lib. de Continentia à cap. 4. putavit hanc legem in Ecclesia Latina incepisse à Siricio Papa, qui assumptus fuit anno Domini 385. & anno sequenti legitur convocasse Romæ Concilium & hanc legem tulisse: atque Clitovæus nec antea, nec post fuisse in Ecclesia Græca receptam. Ipsi etiam Græci hanc institutionem fuisse noviter in Ecclesia Latina introductam contendunt, ut refert Arcudius in Concord. lib. 7. c. 34. Itaque non supponenda, sed probanda manet illa antiquitas.

Respondeo; satis videti probatam ex testimoniis, jam allegatis pro jure divino; interim, ad eximendum omnem scrupulum, pono sequentem Conclusionem;

CONCLUSIO III.

Obligatio perpetuæ continentie annexa fuit Ordinibus sacris jure Ecclesiastico à temporibus Apostolorum, tam in Ecclesia Græca, quam Latina; & annexa manet in Ecclesia Latina.

48. Probatur antiquitas illa ex Clem. Rom.

49. qui nullam facit distinctionem inter Ecclesiam Latinam & Græcam.

50. Videtur sentire Scotus à principio Ecclesie fuisse licitum sacerdotibus licitum uti matrimonio antea contracto.

Clitovæzi.

Spenceus.